

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enarrationes Novae D. Martini Lutheri in Ionam Prophetam

Jonas, Justus

Haganoæ

Et credideru[n]t Niniuitæ Deo, & prædicauerunt ieiunium &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36521

ra irritassent Deū, quæ uia sit ueræ pœnitentiæ. Sed breuiter hic ostendit potius quàm explicauit, quem admodum nos quoq; concionum summam solemus cõplecti, cum dicimus, Hodie prædicauit de Missa, de pœnitentiâ &c.

Et crediderūt Niniuitæ Deo,
& prædicauerunt ieiunium &c.

Equidem meros sanctos & pios homines puto fuisse in ciuitate Niniue, ut Ionas merito uocet eos ciuitatē Dei. Neq; ulla facile urbs reperietur in toto mundo, quæ huic possit hic conferri, etiam si scilicet etiam ciuitatem Hierusalem compares. Nam Ionas tantum unius diei itinere ingressus urbem prædicauit, non omnes eum adhuc audiuerūt, & tamen omnes conuertuntur. Ciuitatem Hierusalem non tot prophætæ, non tot apostoli, qui tanta contentione, tanto tempore, ibi & concionibus & miraculis hoc egerunt, ne Christus quidē ipse eò permouit, ut omnes conuerterentur, & merito diceretur de Niniuitis quòd Christus in Euangelio de Centurione, Non inueni tantam fidem in Israel. Nam tempore Ione, cum Niniue conuertitur, in primis Israel & Hierusalem plene erant impietatibus & Idololatrijs. Et ut maxime de Hierusalem tam insigne posset ostendi exemplum pœnitentiæ, quemadmodum tempore

re Dauid

re Dauidis, Salomonis, Ezechiae, Iosiae, satis egregia exempla pietatis extabant in populo, tamen non tam mirum esset in Israelitis, qui legem Dei, tot prophetas, tot egregios reges, tot principes et sacerdotes, et alios spiritualissimos viros habuerunt, qui Verbum Dei summo studio predicabant et docebant.

Ideo tempore Ioniae, Niniue excellentissima fuit urbs in mundo, nec habuit similem. Hunc locum prophetae solent Sophistae citare ad asserendam doctrinam operum. Hic uides, inquit, quod Deus respicit opera, quod Niniuitae per opera merentur gratiam, qui tamen gentiles et increduli erant, ergo liberum arbitrium bonis operibus potest se preparare ad gratiam etc. Hic respondeo, Eiusmodi calumnias Ionas pulchre praeuertit, cum antequam recenseat opera, laudet et commendet Niniuitarum fidem. Niniuitae, inquit Ionas, credebant Deo etc. Eiusmodi locos possunt transilire, et postea iactant nobis opera. Adhaec Ionas uocat Niniuen ciuitatem Dei. Esse autem ciuitatem Dei, credere Deo, et ex uiribus liberi arbitrij facere opera meritoria pugnant inter se. Ex fide igitur efficacia et operatione spiritus Dei fluunt haec opera, et propter fidem placet Deo talia opera. Nam per hos externos fructus, suam fidem et spiritum in corde, testati sunt Niniuitae, quod scilicet praedicatio Ioniae, non sine

IN IONAM

fructu fuerit. Quomodo autem Deo non placent
 eorum opera, in quorum cordibus est spiritus et
 des, cum ne peccatum quidem eis, et immundicia,
 quæ reliqua manet amplius noceat aut imputetur.
 Obserua autem quòd quædam opera faciunt, quæ
 Deus non mandauit, ut ieiunant et saccos induunt.
 Quid enim moratur Deus saccum ciliciũ aut ieiunium?
 Deus tantum cordis iusticiam exigit, et uita
 te nouitat em. Neq; hoc exegit Deus per Ionã, sed
 tantum ut relinqueret uias suas malas: multi in sac
 cis et cilicijs circumierunt et ieiunarunt, qui ta
 men occultissimi hypocritæ et nebulones meri fue
 runt, ut monachi sub cucullis. Ideo et postea non
 saccos, non ieiunia laudat ac prædicat Ionã, sed
 conuerterent se à uijs suis malis. Eecerunt autem iux
 ta ueterem et traditum morem Patrum suorum,
 et regni, qui sic in sordidis uestibus et ieiunijs, et
 aliquot dierum inedia se humiliare consueuerunt.
 Idem dicendum est, quòd rex ipse tam magnus cum
 suis principibus sedet in cinere, tam stulta edicta
 promulgat, ut etiam bobus et reliquis iumentis iudicat
 ieiunium. Quis unquam audiuit tam absurda,
 iumentis ieiunium, aut publicum luctum iudici. An
 Deus moratur ieiunia iumentorum? Respondeo, Tan
 ti sunt apud Deum ieiunia iumentorum et cilicia,
 quanti hominũ, et econtra. At quo sese non abijcit,
 quid nõ

quid non conatur cor contritum & uere contrita
 ta conscientia? Multo stultiora sepe uideas sic pau-
 factos facere tantum, ut undique ostendant se serio
 agnoscere peccatum, & si fieri posset, talis conuer-
 sus humiliatus peccator, lapidibus & lignis & om-
 nibus creaturis indiceret luctum, totusq; extillarēt
 lachrymis, & tamen putaret nondum satis se luge-
 re. Neq; facile quis uerbis aut cogitationibus affe-
 qui possit, cuiusmodi luctu & acerbitate uere pœ-
 nitens conscientia afficiatur, ea omnes creaturas
 sic affici putat, ut ipsa affecta est, ut non frustra Pa-
 ulus gemitum spiritus uocarit inenarrabilem: & Da-
 uid in Psalmo dicit, Rugiebam præ gemitu cordis
 mei, id est, singultu & rugitu maximo deplorabam
 peccatum meum. Quando nunc Deus uidet tam se-
 riam conuersionem & pœnitentiam, tunc ut alios
 gestus etiã stultos, genuflexionē, extensionem ma-
 nuum non reijcit, quæ aliàs sola sine fide & tam ar-
 denti gemitu nõ huius faceret. Ideo Ionas Niniuitæ
 rum tam ueram & seriam pœnitentiam suis uiuis
 adumbravit, imò expinxit coloribus, & ostendit
 quàm corda eorum accensa & inflammata fuerint.
 miro ardore melioris uitæ. Si nunc Sophistæ uolunt
 iactare opera, quasi mereantur aliquid coram Deo,
 bene attendant ad textum, ut etiam uehementissi-
 mum & ineffabilem gemitum cordis iactent, præ-

dicent, ex quo opera illa ieiunij & uestiū processerunt. Nam si tantum opera, sine hac uera pœnitentia respicias, ut fuerunt illa opera Monachorum, sacerdotum nostrorum, in primis quadragesima, & hebdomada passionis: nihilo meliora sunt ea opera, quàm si boui aut asino ieiunium indicam, & equum non phaleris, sed funibus tantum ornem, qua hypocriti citius irritaturus sis Deum quàm placaturus. Apagesis igitur eū istis miseris operibus, aut adde fidem, radicem & fontem omnium bonorum operum. Illum autem gemitum cordis non ipse indere tibi potes ex uiribus liberi arbitrij, sed est tantum opus spiritus sancti.

Adhæc uidemus hic Niniuitas non cōtentos esse his operibus ieiunij, cilicij &c. sed præcipere etiã ut unusquisq; relictis uijs suis malis, emēdet uitam. Hypocritæ ualde iactant opera, & negligunt hoc quod semper scriptura addit conuersionem ex corde, & sic paleas afferūt pro granis, & pro nucleis putamina, tantum ridentes Deum. Conuertantur primū serio, et agnoscant & sentiant peccatū suū, postea facile hæ rixæ per sese conquiescent. Nunc perpetuo rixantur de bonis operibus, & tamen nō cogitant, nec possunt facere opera bona, nihilominus perpetua loquacitate nobis obganniunt.

Induere sacco, est Hebraismus, & idem est quod
Latine

Latine sordidas uestes induere, seu incedere sine ornatu, pullatum in luctu esse. Sed non est ut hic tantum de saccis, & sordido panno somnies. Saccū induere, est lugere, ut Hieremias dicit, Induam cœlos sacco, id est, obscurabo, nubes inducam. Apo. ca. 6. dicit, Solem denigratum ut saccum. Eiusmodi Hebraismos aliās inuenies. Sic panem & aquam scriptura uocat uictum & potum. Item sedere in cinere, uocat humiliari, non elatum, non letum & erectum uolare, sed tristem incedere. Non quòd ad caminum, aut focum in cinere sederint, non quòd omnes isti Niniuitæ sordidis saccis induti fuerint, sed cum non sit tenuior uictus, quàm aqua & panis, nō uilior uestis quàm saccus, non abiectior locus quàm puluis & cinis. His figuris uerborum omnis tenuitas & uilitas ciborum, uestium & locorum significatur: sicut Esaias de Babylone dicit, Humiliare Babylon, humiliare, sede in cinere.

Quis scit si cōuertatur & ignoscat Deus &c.

Hic Rex loquitur, quasi dubitet & non credat, non certus sit Deum futurum propitium, quod tamen est contra naturam fidei, quā oportet esse certam. Respōdeo, Rex non dubitat, aliās non tam scario fuisset humiliatus. Qui enim dubitat, is non sic